

odsekih, kakor se pravi, na rešetju. Kaj jih pride pa iz teh odsekov v dež. zbor in kaj počne o njih le-ta, to poročamo o svojem času vestno našim bralcem, to se pravi, če bodo vredna poročila.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Dne 24. septembra je bila velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda in sicer to leto v osrednji slov. ljudstva, v beli Ljubljani. Kakor sme slov. ljudstvo biti ponosno na družbo sv. Mohorja v Celovci, tako je sedaj že vsa podoba, da nam postane tudi družba sv. bratov dika in veselje — prelep dokaz, da more tudi malo pa krepko ljudstvo veliko, ako in dokler je složno. Ako nas tudi v drugih rečeh ne krasi sloga, v tej družbi še je ona doma in zato ima že tudi lepih uspehov. lepših, kakor se jih človek nadeja za ta mali čas, kar družba živi. O tem nas kaj lepo podučuje poročilo tajnika družbe, č. g. Anton Žlogar pa poroča o tem tako-le:

Da-si je družba razširjena povsod, koder se glasi slovenska govorica, vendar je želeli še več podružnic, ker brez teh ni mogoče dosegati društvenih smotrov, ki zahtevajo zmiraj večje novčne vsote. Lani smo izkazali v „Vestniku“ 85 podružnic s 6860 člani, letos je poskočilo število na 91. Nove podružnice so: Tek. štev. 86. Sv. Lenart v Slov. goricah, 87. Tolmin na Goriškem, 88. Cerklje na Gorenjskem, 89. Št. Štebenj na Koroškem, 90. Priblaves na Koroškem, 91. Kostanjevica na Dolenjskem. Doslej se je naštel vseh družbenikov po njih kategorijah vkup 7589.

Bližamo se torej stotini podružnic, ki se bo dala doseči z nekoliko večjo živahnostjo in delavnostjo rodoljubov, osobito ob jezikovni meji. Zakaj to povdarjam? Iz imenika podružnic v zadnjem „Vestniku“ se prepričajo č. skupščinarji, da jih je skoro polovico na Kranjskem, namreč 38 in z letošnjima dvema 40. Za temi jih je na Štajarskem 22 — da-si ondi živi skoro toliko Slovencev, kakor v osrednji Kranjski. Koroško jih ima 13, Goriško 12, Trst z Istro 5.

Iz tega sprevidijo naši dragi bratje na okrog, da jih iz osrednje Kranjske radi podpiramo, da-si mi od družbe za svojo mladež dosti ne pričakujemo; a zavedamo se dolžnosti, da njemu, ki je v večji nevarnosti, požrtvovalno prihitimo na pomoč. In vem, da vsem govorim iz srca: Vsako slovensko dete, ki bi ga nasprotnik zvalil v svoje zavode in ga iznarodil, nam je tako drago, kakor naše lastno, ki še ni v tej nevarnosti. Izrečno pa povdarjam tu pri veliki skupščini: da ne enega tujerodnega otroka družba do sedaj ni vabila v svoje učne zavode in ga tudi v prihodnje vabila ne bode.

S tem v zvezi je premislek, kako povišati družbine dokodke, ker ti so — poleg podružničnih naporov — življenska moč naši družbi. Vodstvo tudi tega ni spustilo z oči. Na lanski skupščini bil je sprejet nasvêt, naj bi se s prošnjo zglasilo pri vseh č. župnijskih predstojništvih po Slovenskem, da bi se nabiralo za družbo in bi se župnije po vplačanem stotaku vpisale kot pokroviteljice družbi sv. Cirila in Metoda po § 4. družbinskih pravil.

Vodstvo je pretresavalo ta predlog ter ga je odobrilo. Meseca oktobra 1889 zglasilo se je s posebno prošnjo, št. 832, pri vseh č. župnijskih predstojništvih — pojasnivši jim namen družbe in priloživši po eden izvod „Vestnika“, — da bi blagovolili duhovni in posvetni rodoljubi zbirati prispevkov toliko časa, da se lahko ista župnija (ali občina, trg, vas) vpiše med pokrovitelje družbe sv. Cirila in Metoda. Vsepeh dozdej še ni bil popolnoma ugoden; a vendar se je tudi v tem oziru pomnožila vrsta pokroviteljev. Lani smo jih šteli 38. Letos je prirastlo: Tek. št. 39. „Šmartno pri Litiji“. Ondotni rodoljubi pod načelništvom Frana Šusteršiča nabrali so v kratkem ter poslali 121 gld. 48 kr. ter je tako Šmartno upisano med pokrovitelje. Št. 40. Pogorska „Župnija Št. Lambert“ je pristopila s stotakom družbi kot pokroviteljica. Št. 41. Dr. J. Glančnik, odvetnik v Mariboru, je vso svojo nagrado, 100 gld., kot ravnatelj ondotne hranilnice daroval družbi, ki ga je vpisala med svoje pokrovitelje. Št. 42. Martin Drčar, župnik v Preski, vplačal je 100 fl. kot pokrovitelj. Št. 43. Z vplačanim stotakom postal je pokrovitelj Andr. Kalan. Št. 44. „Litijške in Šmartinske Slovenke“ poslale so 101 fl. in pristopile po svoji zastopnici gospej Svetčevi med pokroviteljice. Ako se je osobito v tem kraju moglo v kratkem času toliko storiti v prospeh naše družbe, zakaj bi se ne moglo drugod? Vodstvo si usoja to zadevo še jedenkrat prav toplo priporočiti vsem č. skupščinarjem in po njih vsem občinam ter imovitejšim krajem po naši mili domovini. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Krompir v jamah.

Na večih krajih imajo navado, da ne spravijo vsega krompirja, repe, korenja itd. v kleti, ampak ga zakopljejo v vrtu ali nad drugih mestih, naj ostane ondi čez zimo ali vsaj dotlej, ko pride v rabo. To se izgodi deloma zato, ker jim primanjkuje doma shrambe, deloma pa zato, ker se ovaruje krompir v zemlji bolj gnjilobe, kakor pa v shrambah, kjer ga je veliko na kupu in se po vrhu še spreminja več ali manj tudi toplota. Nasledek pa je potlej to, da krompir gnjuje in se tudi drugače kviri.

Zoper tako shranjevanje sočivja ni kaj reči; treba je samo, da se gleda na to, da se izbere pravo mesto za jamo in se sploh z njo ravna, kakor je prav za sad, ki se spravi vanjo. Kar se tiče kraja, kjer se napravi jama, ta ne sme biti na mokrem, sploh ne na kraji, kamor prihaja rada voda ali pa se ne veeja globlje v zemljo. Zatem pa jama ne sme biti ne preveč v senci, kjer je vedno, skozi ves čas samo led, pa tudi ne preveč na solncu. Če je zadnje, tedaj se prst nad jamo tali v solnčnih dnevih, v mrzlih nočeh pa sopet zamrzne in ta razlika v toploti pride tudi do krompirja in je kriva, da začne gnjiti ali pa proti spomladi žene prerano kali — oboje na škodo gospodarja. Jama se torej naj napravi tam, kjer se solncu ne brani do nje, pa ono naj tudi ne prihaja na ravnost do jame.

Drugo, na kar se pri jami naj gleda, pa je potlej to, da ne bode preveč globoka ter ne pride preveč krompirja na kup, vendar pa je tako po 1 meter globoka še prava. Krompir ali repa itd. se naj ne dene moker v jamo, tudi ni dobro, če se dene hitro, ko se izkoplje vanjo. Dobro je, če se osnaži in še ostane potem na suhem, na zraku, naj se posuši in še le tedaj se naj vsiplje polagoma v jamo in sicer tako, da se ne natolče. Ko je potlej jama blizu do vrha polna in sicer dobro polna, to se pravi, da ni po mestih prazna, tedaj se pokrije krompir s suho slamo ali s smrečjem, bezgom itd. do 10 cm. na debelo. Bezeg se priporoča še posebej, ker brani mišim do krompirja. Teme jame, t. j. vrh jame, če se vzame jama po dolgem, naj ostane odprto, dokler se ni bati že mraza. Kedar pa je to ali kedar gre dež, pokrije se jama in tudi teme z deskami tako, da ima podobo strehe. Skoz odprti vrh izpuhtéva vodeni sopar. Kedar pa postane že precej zima, da se je bati že tudi, da zamrzne prst, tedaj se pokrije krompir za 20 do 30 cm. s prstjo, čez njo pride 15 do 20 cm. suhe slame in sedaj se jama pokrije še s prstjo do 30 cm. na debelo. Slama dela, da ne zamrzne prst nad krompirjem in torej tudi zgornje prsti ni treba preveč nasipati, ne višje, kakor smo rekli, do 30 cm.

Umeje se torej lahko, da jami, ki se napravi tako, kakor smo jo doslej opisali, ni treba odprtine, ne zvezka slame, ki sega doli do krompirja. Tak „dimnik“ je na škodo, ker pripravlja krompir na to, da prhni in gnjije. Tudi to bi ne bilo prav, ko bi človek jamo po zimi odpiral in le polagoma jemal iz nje krompir. Bolje je, da se izprazni h krati cela jama, ako je že kedaj na tem, da jo mora človek odpreti.

Sejmovi. Dne 3. novembra v Lesičnem pri Kozjem, v Mariboru, v Pišecah, v Stradnu, v Podčetrtku in v Vitanji. Dne 4. novembra pri sv. Barbari v Haložah in v Radgoni. Dne

5. novembra v Lučanah. Dne 6. novembra v Lembergu, pri sv. Lenartu v slov. gor., pri Novi cerkvi, pri sv. Vidu pod Ptujem, v Brežicah, na Rečici.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Resnica pa ne pravica.) V našem trgu so razmere zelo čudne. Naša okolica je probujena ter zavedna, kakoršne morebiti ne najdeš nikjer na Slovenskem. Naš kmet je ponosen na to, da je Slovenec; ponosen je, da mu je materinski jezik slovenski. Dobro spoznava, da je on na svoji zemlji gospodar, pa ne tujec. Čisto drugačno lice kaže nam trg Ljutomer. Navadno se misli po Slovenskem, da je naš trg slovenski. Kaj še! Tukaj vlada nemčurstvo, kamor le pogledaš. Za voljo pešičice Nemcev in nemčurjev mora nositi ves trg nemčursko lice. Človek res ne vé, ali bi se jezil, ali bi obžaloval, da se da ogromna večina slovenska vladati od neznatne manjšine. V občinskem odboru gospodarijo nasprotniki, kakor sami hočejo. In to gospodarstvo planta po vseh štirih. Sicer sedijo štirje narodni zastopniki v tem odboru, pa o njih ne čujemo nikdar ničesar. Ne vemo, ali se brigajo kaj za seje, ali nasprotujejo, kadar bi trebalo. Celo tako daleč smo prišli, da se pri nas skoro nihče ne briga za napredek narodne stvari. Puške so v žito zmetali. Mnogo, mnogo je gnjilega v slovenski stranki. Idi v naše slovenske pisarne, poslušaj narodnjake, v katerem jeziku občujejo. Nemško, samo nemško! Poglej njihovo uradovanje naproti slovenskim strankam! Iz večine nemško. Celo tako daleč smo že, da odlični narodnjaki celo deklam pišejo v službeno knjigo spričevalo v nemškem jeziku. Poglej si domače življenje in vzgojo otrok pri naših narodnjakih. Žalibože v večini nemčursko! Stopi v naše gostilne, v kavarno, kjer je središče naše čitalnice ter poslušaj narodnjake. Ptiča spoznaš po perji, narodnjaka po jeziku, v katerem občuje. Tukaj pa ne najdeš narodnjaka. Ako je deset Slovencev pri mizi in jeden Nemec med njimi in če tudi dobro razume slovenski, vendar ne čuješ niti jedne slovenske besede. Poglej še naše ženstvo. Vsakemu narodu je zavedno in probujeno ženstvo čast in ponos; kajti mati je središče vzgoje, od nje največ obvisi, kakšen bo otrok. Poslušaj naše gospé in gospodične. Siromak, zastonj čakaš slovenske besede. Sram jih je, da bi vsaj med seboj govorile v materinskem jeziku. Idi po ulicah, kjer srečaš deco iz trga. Navadni pozdrav „kisthant“ doni ti naproti. Ali še hočeš več? — Tako je naše stanje. Nemčurstvo širi se vidoma od dne do dne in ž njim vstric propada vera in poštenje. Pri vsem tem pa je slovenska stranka mirna, niti mezinca ne gane. Boječnost, neodločnost